

Nationaal Archief
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

Nummer archiefinventaris: 3.09.16.02

**Inventaris van het archief van de Directie der Marine
te Hellevoetsluis, Rijkswerf Hellevoetsluis, 1878-
1939**

T.M. Polak

Nationaal Archief, Den Haag (c) 1972

This finding aid is written in Dutch.

I N H O U D S O P G A V E

Beschrijving van het archief.....	5
Aanwijzingen voor de gebruiker.....	6
Openbaarheidsbeperkingen.....	6
Beperkingen aan het gebruik.....	6
Aanvraaginstructie.....	6
Citeerinstructie.....	6
Archiefvorming.....	7
Geschiedenis van de archiefvormer.....	7
Geschiedenis van het archiefbeheer.....	7
De verwerving van het archief.....	7
Inhoud en structuur van het archief.....	8
Selectie en vernietiging.....	8
Verwant materiaal.....	9
Verwante archieven.....	9
Beschrijving van de series en archiefbestanddelen.....	11
A. Bevoegdheden, organisatie, bevelvoering en gezagsverhoudingen.....	11
1. Aanschrijvingen.....	11
2. Agenda's en dossiers van ingekomen en ingezonden stukken.....	11
3. Ingekomen en uitgegane correspondentie, brievenboeken.....	11
4. Verslagen en rapporten.....	13
4.1 Verslagen.....	13
4.2 Rapporten.....	13
5. Processen-verbaal.....	13
6. Ministeriële Resolutiën en Beschikkingen.....	13
B. Personeelsaangelegenheden.....	15
1. Aanstellingen en ontslagen van personeel, behorende tot de Rijkswerf Hellevoetsluis.....	15
2. Opgaven van gewone- en buitengewone dienstplichtigen door Rijkswerf Hellevoetsluis.....	15
C. Diversen.....	16
1. Fonds hulpbehoevende werklieden.....	16
D. Aanvulling 2002.....	17

BESCHRIJVING VAN HET ARCHIEF

Naam archiefblok:

Directie der Marine te Hellevoetsluis; Rijkswerf Hellevoetsluis, 1878-1939

Periode:

1878-1939

Archiefbloknnummer:

3407

Omvang:

2.8 meter; 67 inventarisnummers

Taal van het archiefmateriaal:

Het merendeel der stukken is in het Nederlands.

Soort archiefmateriaal:

Normale geschreven, getypte en gedrukte documenten, geen bijzondere handschriften.

Archiefbewaarplaats:

Nationaal Archief, Den Haag

Archiefvormers:

Directie der Marine te Hellevoetsluis; Rijkswerf Hellevoetsluis

Samenvatting van de inhoud van het archief:

Het archief bevat aanschrijvingen van het ministerie; agenda's van ingekomen stukken; ingekomen en uitgegane correspondentie; enige verslagen en rapporten; enige processen-verbaal; (ministeriële) resoluties en beschikkingen. Voor het overige zijn er een aantal stukken m.b.t. personeelsaangelegenheden.

Aanwijzingen voor de gebruiker

OPENBAARHEIDSBEPERKINGEN

Volledig openbaar

BEPERKINGEN AAN HET GEBRUIK

Reproductie van originele bescheiden uit dit archief is, behoudens de algemene regels die gelden voor het kopiëren van stukken, niet aan beperkingen onderhevig. Er zijn geen beperkingen krachtens het auteursrecht.

AANVRAAGINSTRUCTIE

Openbare archiefstukken kunnen online worden aangevraagd en gereserveerd. U kunt dit ook via de terminals in de studiezaal van het Nationaal Archief doen. Om te kunnen reserveren dient u de volgende stappen te volgen:

1. U maakt een profiel aan op www.gahetna.nl, en logt vervolgens in;
2. Via de archiefinventaris (alleen de beschrijvingen met **rode** nummers) selecteert u het gewenste archiefstuk door op de knop '**Reserveren**' te klikken;
3. In het volgende scherm geeft u aan op welke dag u het archiefstuk wilt inzien;
4. Indien u zich bevindt in de studiezaal en een tafelnummer heeft ontvangen kunt u dit nummer vermelden. Als u geen tafelnummer heeft kunt u tafelnummer 777 laten staan;
5. Vervolgens bevestigt u uw reservering door deze te versturen.

CITEERINSTRUCTIE

Bij het citeren in annotatie en verantwoording dient het archief tenminste éénmaal volledig en zonder afkortingen te worden vermeld. Daarna kan worden volstaan met verkorte aanhaling.

VOLLEDIG:

Nationaal Archief, Den Haag, Directie der Marine te Hellevoetsluis; Rijkswerf Hellevoetsluis, 1878-1939, nummer toegang 3.09.16.02, inventarisnummer ...

VERKORT:

NL-HaNA, Rijkswerf Hellevoetsluis, 3.09.16.02, inv.nr. ...

Archiefvorming

GESCHIEDENIS VAN DE ARCHIEFVORMER

Bij Souverein Besluit van 7 december 1813 werd het Departement der Marine te Rotterdam onder de commissaris-generaal der Marine in 's-Gravenhage gesteld. Aan het hoofd van het departement stond een directeur. Een Koninklijk Besluit van 18 december 1815 verhief het departement tot Hoofddepartement van de mazerij. Hieronder vielen de marinevestigingen in Rotterdam, Delfshaven en Hellevoetsluis. De directie zetelde in Rotterdam. Bij Koninklijk Besluit van 10 juli 1843 werd Hellevoetsluis met ingang van 1 oktober 1843 tot zelfstandige directie benoemd.

Bronnen

- J. de Hullu, Beschrijving eener verzameling stukken afkomstig van de opgeheven Rijksmarinewerf te Amsterdam, in: Verslagen omtrent Rijks oude archieven, XLI, eerste deel 1918, blz. 576-792.
- J. Fox, Inleiding op het archief van de directie der marine te Rotterdam.

GESCHIEDENIS VAN HET ARCHIEFBEHEER

De plaatsingslijst van dit archief werd in oktober 1972 door T.M. Polak in het hulpdepot van de Rijksarchiefdienst te Schaarsbergen opgemaakt. Naderhand werd aan de hand van deze lijst een deel van het archief vernietigd. Het ging daarbij vooral om stukken uit het financieel gedeelte en de rubriek pensioenaangelegenheden. Voor de vernietiging bevatte het archief stukken uit de periode 1823-1939. Alle stukken van voor 1905 zijn inmiddels vernietigd waardoor in het archief nog slechts stukken uit de periode 1905-1939 worden aangetroffen.

Van de plaatsingslijst uit 1972 werd in 1991 een bewerking gemaakt door A.A. Mientes aan de hand van de oude beschrijvingen. De stamboeken, inv.nrs. 55-62, werden in het archief niet aangetroffen.

In november 2002 werd van het Rijksarchief in Noord-Holland een aanvulling ontvangen op het in deze inventaris beschreven archief van Rijkswerf te Hellevoetsluis. Deze aanvulling-vnl. correspondentie uit de periode 1878-1934-is beschreven onder de inventarisnummers 64 tot en met 67. In verband met deze toevoeging moest de datering van de toegang worden aangepast. De opmerking op p. 3 dat alle stukken van voor 1905 zijn vernietigd is deels achterhaald. [N.P. van Egmond d.d. 21.11.2002].

DE VERWERVING VAN HET ARCHIEF

De rechtstitel is (nog) onbekend

Inhoud en structuur van het archief

SELECTIE EN Vernietiging

Dit is de plaatsingslijst van het archief van de Directie der Marine te Hellevoetsluis opgemaakt in 1972 voordat omvangrijke vernietigingsvoorstellen werden gedaan. Daarbij werden vernietigd 45, 2; 48; 63-339. Dat betreft dus hoofdzakelijk de rubrieken Pensioensaangelegenheden en Financiële aangelegenheden. Op de vernietigingslijsten komen niet voor de inv. nrs. 55-62:

Personeelsaangelegenheden: Stamboeken welke nu in het archief ontbreken. Men treft ze ook niet aan onder de Stamboeken in bewaring bij de IIde Afdeling volgens het overzicht onder Marine.

Door de vernietiging omspant het archief nu de periode: 1905-1939. [Drs. A.A.M. Schmidt Ernsthuisen]

Verwant materiaal**VERWANTE ARCHIEVEN**

Het is raadzaam om naast dit archief ook de volgende archieven te raadplegen:

- archief van de directie der marine te Rotterdam, 1776-1850 [toegangsnummer 3.09.16.01]
- directeur en commandant van het marine-etablissement te Hellevoetsluis, 1738-1913 [toegangsnummer 3.09.14]

BESCHRIJVING VAN DE SERIES EN ARCHIEFBESTANDELEN

A. BEVOEGDHEDEN, ORGANISATIE, BEVELVOERING EN GEZAGSVERHOUDINGEN.

1. AANSCHRIJVINGEN.

- 1-6** Aanschrijvingen van de Afdeling D. van het Ministerie van Marine over de periode van:
1915 - 1919 in totaal 21 omslagen.
- 1** 1e en 2e kwartaal 1915, 4 omslagen
  - 2** 3e en 4e kwartaal 1915 en 2e kwartaal 1916, 3 omslagen
  - 3** 3e en 4e kwartaal 1916 en 1e en 2e kwartaal 1917, 4 omslagen
  - 4** 3e en 4e kwartaal 1917 en 1e en 2e kwartaal 1918, 4 omslagen
  - 5** 3e en 4e kwartaal 1918 en 1e en 2e kwartaal 1919, 4 omslagen
  - 6** 3e en 4e kwartaal 1919, 2 omslagen

2. AGENDA'S EN DOSSIERS VAN INGEKOMEN EN INGEZONDEN STUKKEN.

- 7** Agenda's ingezonden stukken Rijkswerf Hellevoetsluis
1929 - 1933 5 omslagen
- 8** Dossiers ingezonden stukken Rijkswerf Hellevoetsluis
1929 - 1933 5 dossiers
- 9** Agenda's van ingekomen brieven van Hoofd Magazijnsdienst Rijkswerf
Hellevoetsluis 4 omslagen
1931 - 1934
1931 nrs. 1 - 136
1932 nrs. 1 - 120
1933 nrs. 1 - 119
1934 nrs. 1 - 164

3. INGEKOMEN EN UITGEGANE CORRESPONDENTIE, BRIEVENBOEKEN.

- 10-19** Ingekomen correspondentie (Algemeen), 25 omslagen
- 10** 1e kwartaal - 3e kwartaal 1924, 3 omslagen
  - 11** 4e kwartaal 1924 en
  - 12** 2e kwartaal 1931, 4 omslagen
  - 13** 2e kwartaal en 4e kwartaal 1932, 6 omslagen
  - 14** 1-1-1933 - 30-6-1933, 4 omslagen
  - 15** 1-4-1933 - 31-5-1933 en
  - 16** 3e kwartaal 1933 en, 3 omslagen
  - 17** 4e kwartaal 1933 en
  - 18** 1e kwartaal 1934 en
  - 19** a. no. 1 - no. 333 19-5-1937-31-12-1937
b. brievenboek: no. 1 - 333 19-5-1937 - 31-12-1937 5 omslagen

20-22	Ingekomen correspondentie van de Afdeling D van het Ministerie van Marine	
	20 1924, 1 omslag	
	21 1924, 1 omslag	
	22 1926, 1 omslag	
23	Ingekomen correspondentie van diverse autoriteiten. 1e kwartaal 1931	3 omslagen
24	Ingekomen en uitgegane correspondentie (geheim archief) inzake diverse onderwerpen. 1-1-1932 - 5-3-1934	1 omslag
25-33	Uitgegane correspondentie aan particulieren, diverse autoriteiten en het Ministerie van Marine over de periode van: 1920-1938 in totaal	10 omslagen
	25 1920	
	26 1920	
	27 1921	
	28 1925, 1 omslag	
	29 1928, 1 omslag	
	30 1931 - 1e halfjaar, 1 omslag.	
	31 1936, 1 omslag	
	32 1937, 1 omslag	
	33 1938, 1 omslag	
34-35	Ingekomen en uitgegane correspondentie (geheim archief van Chef Torpedo-atelier van Rijkswerf Hellevoetsluis	2 omslagen
	34 no. 1 - 150 1-4-1931 - 30-11-1933, 1 omslag	
	35 index van ingekomen en uitgegane correspondentie over de periode van: no. 1 - 150 1-4-1931 - 30-11-1933, 1 omslag	
36-43	Ingekomen en uitgegane correspondentie van Chef Mijnen magazijn in het Zuiderfrontier van de Rijkswerf te Hellevoetsluis,	20 omslagen
	36 1. geheim archief 1934 1 omslag 2. index agenda no. 1 - 119 geheim archief 1934 1 omslag	
	37 1934, 1 omslag	
	38 1. geheim archief 1935 1 omslag 2. index agenda no. 1 - 104 geheim archief 1935 1 omslag	
	39 1. geheim archief 1936 (o.a. verhandelingen inzake spertonkettingen) 1 omslag 2. index agenda no. 1 - 113 geheim archief 1936 1 omslag	
	40 1. geheim archief 1937 (o.a. verhandelingen inzake mijnenvegers) 1 omslag 2. index agenda no. 1 - 120 geheim archief 1937 1 omslag	
	41 1. geheim archief 1938-1939 (o.a. verhandelingen inzake benodigde vaartuigen voor Hellevoetsluis voor verspreiding mijnenmateriaal) 1 omslag 2. index agenda no. 1 - 51 geheim archief 1939 1 omslag	
	42 1. 9-6-1939 - 27-12-1939 , 2 omslagen	

2. brievenboek van: 9-6-1939 - 27-12-1939 , 1 omslag
 3. december 1938 - februari 1939 , 3 omslagen
 maart 1939 - 8-6-1939, 3 omslagen

43

4. VERSLAGEN EN RAPPORTEN.

4.1 VERSLAGEN.

- 44** Weekverslagen der werkzaamheden betreffende proefnemingen nieuwe mijnen
 no. 1 - 40 periode:
 20-6-1927 - 2-11-1928 1 omslag
- 45a-45c** Verslagen en jaarverslagen
- Verslagen betreffende de levering van duinwater door de
 Gemeente-Waterleiding te Hellevoetsluis gedurende de jaren 1934-
 1939
 Vernietigd, voorheen inv. nr. 45a
- 45b** Opgave der beschikkingen of toelichtingen waartoe de jaarverslagen
 1905-1906 der torpedo-ateliers te Willemsoord, Amsterdam,
 Hellevoetsluis en Soerabaja aanleiding gaven., 1 omslag
- 45c** Jaarverslagen van het torpedo-atelier te Hellevoetsluis over de jaren
 1905-1933, 1 omslag

4.2 RAPPORTEN.

- 46** Algemeen Rapport der Commissie, ingesteld bij Beschikking van den Minister van
 Marine a.i. van 29-4-1927 Afdeling D.no.61 inzake carbonitmijnen 1 omslag

5. PROCESSEN-VERBAAL.

- 47** Processen-verbaal van aflegging van den ambtseed of de belofte bij de aanvaarding
 der ambtelijke bediening 1 omslag
 1-3-1920 - 4-3-1933
- Processen-verbaal van goederen, welke voor 's-Rijks dienst onbruikbaar zijn
 verklaard en mitsdien worden voorgedragen om te worden verkocht 1 omslag
 1907-1922
 Vernietigd, voorheen inv. nr. 48
- 49** Processen-verbaal en verslagen van werkzaamheden van overname en overgave
 van bescheiden van de mijnen-magazijnen en het torpedo-atelier in het
 Zuiderfrontier 1 omslag
 1933 - 1939

6. MINISTERIËLE RESOLUTIËN EN BESCHIKKINGEN.

- 50** 1. Resolutiën en beschikkingen 4 omslagen
 1908-1911
- 51** Resolutiën en beschikkingen

1914

1 omslag

52

a. afdrukken van ontvangen Ministeriële Resolutiën no. 1 - 212 van: 12-5-1905 - 15-2-1932

b. index van afdrukken van ontvangen Ministeriële Resolutiën no.1 - 212 van: 12-5-1905 - 15-2-1932 2 omslagen

B. PERSONEELSAANGELEGENHEDEN.**1. AANSTELLINGEN EN ONTSLAGEN VAN PERSONEEL, BEHORENDE TOT DE RIJKSWERF HELLEVOETSLUIS.**

- 53** Voordrachten tot aanstelling en ontslag van beambten
1916 - 1930 1 omslag

2. OPGAVEN VAN GEWONE- EN BUITENGEWONE DIENSTPLICHTIGEN DOOR RIJKSWERF HELLEVOETSLUIS.

- 54** 1. Opgaven van gewone dienstplichtigen van diverse lichten, die ingevolge het mobilisatie-vrijstellingsbesluit of ingevolge de mobilisatie-vrijstellingsbeschikking niet of voorlopig niet aan een buitengewone oproeping in werkelijken dienst behoeven te voldoen (model 1 par.2, eerste lid, par.7 eerste lid en par.9 mobilisatie-vrijstellingsbeschikking) 1905-1927 1 omslag
2. Opgaven van buitengewone dienstplichtigen van diverse lichten, omtrent wie werd opgegeven, dat zij ingevolge het mobilisatie-vrijstellingsbesluit of ingevolge de mobilisatie-vrijstellingsbeschikking niet of voorlopig niet aan een buitengewone oproeping in werkelijken dienst behoeften te voldoen doch ter wier aanzien de reden voor bedoelde vrijstelling of voorlopige vrijstelling een einde heeft genomen (model 2 par.2 tweede lid, par.7 tweede lid en par.9 mobilisatie-vrijstellingsbeschikking) 1905-1927 1 omslag

- 55-62** 3. Stamboeken.
delen 40 tot en met 47 in totaal 8 delen.
Ontbreken

- 55** Stamboek Hellevoetsluis, Afdeling: Scheepsbouw deel 40, 1 deel
56 Stamboek Hellevoetsluis, Afdeling: Werktuigbouw 1876-1888 deel 41, 1 deel
57 Stamboek Hellevoetsluis, Afdeling: Politie deel 42, 1 deel
58 Stamboek Hellevoetsluis, Afdeling: Magazijnen deel 43, 1 deel
59 Stamboek Hellevoetsluis 1876-1888 deel 44, 1 deel
60 Stamboek Hellevoetsluis 1823-1888 deel 45, 1 deel
61 Stamboek Hellevoetsluis nà 1862 deel 46, 1 deel
62 Stamboek Hellevoetsluis, Vak: van Scheepsbouw deel 47, 1 deel

C. DIVERSEN.**1. FONDS HULPBEHOEVENDE WERKLIEDEN.****63**

Staten van ontvangsten en uitgaven betreffende de kas der bus voor hulpbehoevende werklieden bij de Rijkswerf Hellevoetsluis over de jaren: 1915 - 1933 opgemaakt ingevolge artikel 22 (5) Hoofdstuk 1 A der Verordeningen voor 's-Rijkswerven.

2 omslagen

D. AANVULLING 2002

64	Ingekomen stukken en minuten van uitgaande stukken, met het kenmerk geheim, 1914-1922	1 pak
65	Ingekomen stukken, met het kenmerk geheim, 1923 - 1929	1 pak
66	Minuten van uitgaande stukken, met het kenmerk geheim, 1923 - 1933	1 pak
67	Agenda's, met het kenmerk geheim, 1878 - 1912, 1915 - 1934	1 pak